

Muuta tähän koulun/oppilaitoksen nimi

Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi
väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Sisällysluettelo

Johdanto.....	2
Väkivallan ja aggressiivisen käyttäytymisen ehkäiseminen ja siihen puuttuminen	2
Koulukiusaamisen ehkäiseminen ja siihen puuttuminen	2
Mitä kiusaaminen on?.....	2
Kiusaamisen ehkäiseminen	3
Kiusaamiseen puuttuminen	4
Häirinnän ehkäiseminen ja siihen puuttuminen.....	4
Mitä häirintä tarkoittaa?	4
Häirinnän ehkäiseminen	4
Toimintamalli häirintätilanteessa	5
Yhteydenottotavat kotiin ja yhteistyö huoltajien kanssa	5
Yhteistyö viranomaisten kanssa.....	5
Suunnitelmasta tiedottaminen ja perehdyttäminen	5
Suunnitelman päivittäminen, toteuttamisen seuranta sekä seurantaan liittyvä arviointi.....	5

Johdanto

Jokaisella oppilaalla on oikeus turvalliseen oppimisympäristöön. Kaikilla koulun aikuisilla on velvollisuus toimia kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän estämiseksi ja vähentämiseksi.

Muuta koulukohtaista yleistä asiaa.

Väkivallan ja aggressiivisen käyttäytymisen ehkäiseminen ja siihen puuttuminen

Rehtorilla ja opettajalla on oikeus määrätä häiritsevää opiskelijaa poistumaan luokasta tai muusta tilasta, jossa järjestetään opetusta taikka koulun järjestämästä tilaisuudesta. Rehtori ja opettaja voivat opiskelijaa poistaessaan käyttää sellaisia tarpeellisia voimakeinoja, joita voidaan pitää puolustettavina opiskelijan ikä ja tilanteen uhkaavuus tai häirinnän vakavuus sekä tilanteen kokonaisarviointi huomioon ottaen. (POL 36 b § 2003) (HYL)

Väkivaltatilanteiden ehkäiseminen

- *koulun säännöt*
- *riittävä välituntivalvonta*
- *puuttuminen kärjistyviin tilanteisiin*
- *valistus*

Väkivaltatilanteisiin puuttuminen

Koulukiusaamisen ehkäiseminen ja siihen puuttuminen

Mitä kiusaaminen on?

Yleisesti koulukiusaamisella tarkoitetaan sitä, että joku oppilas joutuu yhden tai useamman muun oppilaan toistuvan loukkaamisen, vahingoittamisen ja / tai syrjimyksen kohteeksi pystymättä puolustautumaan tai vaikuttamaan saamaansa kohteluun. Kiusaaminen voi olla hetkellistä, toistuvaa tai pitkään jatkuvaa ja alistavaa fyysistä tai henkistä väkivaltaa. Se voi olla esimerkiksi tönimistä, lyömistä, haukkumista ja pilkkaamista, yksin jättämistä, ilkeitä puheita takanapäin tai mitä tahansa sellaista toimintaa, jolla pyritään vahingoittamaan tai loukkaamaan toista. Se merkitsee usein myös uhrin eristämistä luokassa, ryhmässä tai sosiaalisessa mediassa.

Kiusaamistilanne ei ole koskaan tasa-arvoisten ja yhtä voimakkaiden nahistelua, vaan kiusattu on alakynnessä ja puolustuskyvytön suhteessa kiusaajaan/kiusaajiin. Riidat ja erimielisyydet eroavat kiusaamisesta siinä, että ne ovat usein hetkellisiä, eikä niiden kohteeksi joudu jatkuvasti yksi ja sama oppilas.

Suoralla kiusaamisella ja häirinnällä tarkoitetaan uhrin fyysistä ja verbaalista satuttamista. Fyysinen satuttaminen voi olla esimerkiksi lyömistä, tönimistä tai potkimista. Fyysisen väkivallan ilmetessä on poliisi hälytettävä paikalle. Fyysisenä kiusaamisena pidetään myös uhrin omaisuuden tai esimerkiksi koulutöiden varastamista tai tuhoamista. Verbaalinen satuttaminen puolestaan ilmenee muun muassa loukkaavana nimittelynä, uhkailuna, pakottamisena ja kiristämisenä sekä kiusatun olemuksen, ulkonäön tai käyttäytymisen pilkkaamisena ja kiusatun naurunalaiseksi tekemisenä.

Epäsuoralla kiusaamisella ja häirinnällä tarkoitetaan kohteen satuttamista kiertoteitse vahingoittamalla hänen vuorovaikutussuhteitaan tai sulkemalla hänet pois joukosta. Se voi olla esimerkiksi uhrin arvostelemista hänen selkensä takana tai vahingollisten juorujen ja perättömien juttujen levittämistä. (Norssi JYU)

Kun yksi tai useampi ihminen toistuvasti ja pidemmän ajan kuluessa kohdistaa tietoista ja aktiivista kielteistä käytöstä yhtä tai useampia kohtaan tai sulkee heidät pois joukosta. Kaikki koulussa tapahtuva aggressiivinen käyttäytyminen ei ole koulukiusaamista. Kiusaamisena pidetään sitä, kun yksi ja sama oppilas joutuu toistuvasti ja systemaattisesti toisten tahallisen ja kielteisen toiminnan kohteeksi. Tällä tarkoitetaan toimintaa, jolla pyritään haittaamaan tai vahingoittamaan tai aiheuttamaan pahaa mieltä jollekin toiselle. On huomattava, että myös opettaja tai muu henkilökuntaan kuuluva voi joutua kiusaamisen kohteeksi.

Kiusaamista on:

- tavaroiden piilottelu tai luvatta ottaminen
- hakkaaminen, tyrkkiminen, potkiminen, nipistely, maahan kaataminen, kamppaaminen, tukasta vetäminen ja kaikki muu käsiksi käyminen eli fyysinen kiusaaminen (kiusaamiseksi luokitellaan myös väkivalta, joka naamioidaan urheiluksi tai leikiksi)
- pilkkaaminen, haukkuminen, lällätys, ilkkuva matkiminen, toisen ulkomuodon tai tekemisten jatkuva kommentoiminen, kikattelu, pilkallinen nauru
- pelottelu, uhkailu, pettäminen, perättömien juttujen keksiminen eli sanallinen kiusaaminen
- toisen yllyttäminen yhtä vastaan, yksin jättäminen tai leikeistä pois jättäminen ilman syytä, ilmeily, huokailu, merkitsevien silmäysten vaihtaminen jonkun kanssa, toisen kohtelemineen kuin ilmaa eli hiljainen kiusaaminen (HYL)

Kiusaamisen ehkäiseminen

Miten meidän koulussa ehkäistään koulukiusaamista?

- *Koulun säännöt*
- *Riittävä välituntivalvonta*
- *KiVa-koulu tms.*
- *Ryhmyttäminen*
- *Yhteiset teemat ja tapahtumat*
- *Aamunavaukset*
- *Oppilaskunta*
- *Tukioppilaat*
- *Opiskelijakunta*
- *JNE.*

Kiusaamiseen puuttuminen

Koulukohtainen toimintamalli esim. KiVa-koulun malli tai muu yhteisesti mietitty ja päätetty etenemismalli.

Häirinnän ehkäiseminen ja siihen puuttuminen

Mitä häirintä tarkoittaa?

Häirinnästä on kyse silloin, kun teoilla luodaan uhkaava, vihamielinen, halventava, nöyryyttävä tai ahdistava ilmapiiri. Voidaan ajatella, että häirintä on yksi kiusaamisen muoto. Häirintään voi kuitenkin syyllistyä, vaikka ei tarkoittaisi pahaa. Kyseessä voi olla ei-toivottu huomio, joka ei kunnioita toisen rajoja. Esimerkiksi ihastuminen ei oikeuta häirintää. Häirinnälle on tyypillistä sen toistuvuus.

Sukupuoleen perustuva häirintä on ei-toivottua käytöstä, joka liittyy sukupuoleen, sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun. Sukupuoleen perustuva häirintä ei ole luonteeltaan seksuaalista. Sukupuoleen perustuva häirintä voi olla esimerkiksi

- halventavaa puhetta toisesta sukupuolesta
- sukupuolivähemmistöön kuuluvan leimaamista epänormaaliksi
- toisen ihmisen väheksyntää tai nöyryyttämistä sukupuolen perusteella
- työpaikka- tai koulukiusaamista silloin, kun se perustuu kiusatun sukupuoleen.

Seksuaalinen häirintä on ei-toivottua käytöstä, jolla loukataan toisen koskemattomuutta. Seksuaalinenkin häirintä koulussa saattaa alkaa jo alaluokilla. Seksuaalinen häirintä voi olla esimerkiksi

- vihjailevia eleitä tai ilmeitä
- härskejä puheita, nimittelyä tai kaksimielisiä vitsejä
- vartaloa, pukeutumista tai yksityiselämää koskevia huomautuksia tai kysymyksiä
- pornoaineiston esille asettamista
- seksuaalisesti värittyneitä yhteydenottoja tai toimintaa sosiaalisessa mediassa
- fyysistä koskettelua, seksuaalisväritteisiä ehdotuksia tai vaatimuksia
- seksuaalista väkivaltaa

Häirinnän ehkäiseminen

Miten meidän koulussamme ehkäistään häirintää?

- *keskustelut aiheeseen liittyen (valistus)*
- *KiVa-koulu*
- *avoin vuorovaikutus ja pyrkimys suvaitsevan toimintakulttuurin syntymiseen*
- *tehokas välituntivalvonta*

- koulun järjestyssäännöt

Toimintamalli häirintätilanteessa

Miten meidän koulussamme /oppilaitoksessamme toimitaan häirintätilanteessa?

Yhteydenottotavat kotiin ja yhteistyö huoltajien kanssa

Toimintamalli??

Miten suunnitelmasta tiedotetaan huoltajia?

Miten toimitaan ongelmatilanteissa -> miten ja milloin väkivallan, kiusaamisen tai häirinnän kohteeksi joutuneen oppilaan / opiskelijan huoltajia tiedotetaan tapahtuneesta?

Miten ja milloin väkivaltaisesti käyttäytyneen, kiusaajan ja häirintään syyllistyneen oppilaan huoltajia informoidaan asiasta?

Yhteistyö viranomaisten kanssa

Missä tilanteissa ollaan yhteydessä viranomaisiin?

Mitkä ovat mahdollisia viranomaisyhteistyötahoja?

Suunnitelmasta tiedottaminen ja perehdyttäminen

Miten, milloin ja kenelle tästä suunnitelmasta tiedotetaan? (esim. oppilaat, koulun henkilökunta, huoltajat, yhteistyötahot)

Miten edellä mainitut perehdytetään suunnitelman käytännön toteuttamiseen?

Suunnitelman päivittäminen, toteuttamisen seuranta sekä seurantaan liittyvä arviointi

Koska suunnitelma päivitetään?

Miten toteutumista seurataan ja arvioidaan? (toimintakertomukseen?)